

Programmatie niet-duale opleidingen opleidingsvorm 3 buitengewoon secundair onderwijs - schooljaar 2023-2024

Advies

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Advies op vraag van Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 16 december 2022

Uitgebracht door de Raad Secundair Onderwijs op 16 februari 2023 met eenparigheid van stemmen

Voorbereiding: technische werkgroep Oprichting buso op 27 en 31 januari en 3 februari 2023

Dossierbeheerders: Marleen Colpin en Carine De Smet

Inhoud

1	Situering.....	2
2	Beschrijving van de programmatieaanvragen.....	2
2.1	Aantal aanvragen en het programmatiebeleid van de scholen	2
2.2	Studieaanbod	3
3	Aanpak advisering.....	4
3.1	Op basis van de criteria uit de regelgeving.....	4
3.2	Bijkomende criteria	4
3.2.1	De aanvraag bouwt verder op bestaand of aangevraagd aanbod (cluster 1 en 2) ...	5
3.2.2	De aanvraag draagt bij aan inhoudelijke verbreding en differentiatie van het studieaanbod binnen een bestaand domein of met een nieuw domein (cluster 3 en 4)	5
3.2.3	Motivering heraanvraag.....	6
	Bronnen.....	6

1 Situering

De Vlor ontving op 9 en 16 december 2022 de adviesvragen over de aanvragen voor oprichting en programmatie in het buitengewoon secundair onderwijs vanaf het schooljaar 2023-2024. Het gaat om 151 aanvragen voor vijf soorten oprichting en programmatie in het buitengewoon secundair onderwijs:

- 1 Oprichting van een nieuwe school (3),
- 2 Oprichting van een nieuw type in een bestaande opleidingsvorm (6),
- 3 Oprichting van een nieuwe opleidingsvorm (13),
- 4 Programmatie van een niet-duale opleiding in opleidingsvorm 3 (89),**
- 5 Programmatie van een duale opleiding in opleidingsvorm 3 (40).

Alle aanvragen zijn ontvankelijk verklaard door het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI).

Scholen moeten voor die oprichtingen en programmaties de goedkeuring krijgen van de Vlaamse Regering. Voordat ze een beslissing neemt, wint De Vlaamse Regering het advies in van de Vlor, de Onderwijsinspectie en AGODI.

In dit advies behandelen we de aanvragen voor programmatie van niet-duale opleidingen in opleidingsvorm 3. De oprichtingsaanvragen en de programmatieaanvragen voor duaal leren in het buitengewoon secundair onderwijs worden telkens in een apart advies besproken.

2 Beschrijving van de programmatieaanvragen

De raad bekijkt eerst een aantal trends binnen de aanvragen voor de programmatie van niet-duale opleidingen in opleidingsvorm 3. De basis voor die analyse is de overzichtstabel die werd aangeleverd door AGODI en de ingediende dossiers van de aanvragers.

2.1 Aantal aanvragen en het programmatiebeleid van de scholen

In totaal werden 89 dossiers voor advies voorgelegd, waarvan geen enkele heraanvraag.

23 scholen hebben een programmatiedossier ingediend voor minstens een structuuronderdeel voor het schooljaar 2023-2024.

Aantal aangevraagde dossiers	Aantal scholen (n=23)
1	9
2	3
3	1
4	3
5	2
6	1
8	2
10	1
17	1

We zien verschillen in het aantal structuuronderdelen dat scholen aanvragen. De meeste scholen vragen een tot vijf structuuronderdelen aan. Toch zijn er ook vijf scholen die zes tot wel zeventien opleidingen aanvragen. Bij de scholen die meerdere aanvragen indienen, gaat het meestal om aanvragen voor zowel de kwalificatiefase als de integratiefase van een opleiding. Die structuuronderdelen hebben uiteraard een sterk gelijkend profiel. Toch worden ze als twee

verschillende structuuronderdelen beschouwd, wat de analyse enigszins vertekent. Zie ook bijkomend criterium (3.2.1).

2.2 Studieaanbod

De 89 aanvragen, ingediend door 23 scholen, zijn als volgt verdeeld over de verschillende studierichtingen:

Structuuronderdeel ▼	Opleidingsfase	Kwalificatiefase	Integratiefase	Totaal
Basis groenvoorziening en -decoratie	1			1
Basis logistiek onderhoud	1			1
Basis organisatie en logistiek	2			2
Assistent plantaardige productie		3	0	3
Bandenmonteur		1	0	1
Bestuurder interne transportmiddelen		2	1	3
Cementgebonden voeger		2	0	2
Fietshersteller		2	1	3
Huishoudhulp zorg		7	5	12
Keukenmedewerker		1	0	1
Logistiek assistent in de zorg		2	1	3
Machinaal houtbewerker		2	0	2
Magazijnmedewerker		1	1	2
Medewerker fastfood		4	2	6
Medewerker groen- en tuinbeheer		1	1	2
Medewerker Hout		1	0	1
Medewerker kamerdienst		4	4	8
Medewerker ruwbouw		1	1	2
Medewerker spoelkeuken		4	3	7
Medewerker textielverzorging		2	1	3
Paletten- en krattenmaker		3	1	4
Plaatser binnenschrijnwerk		2	1	3
Plaatser buitenschrijnwerk		1	0	1
Polyvalent administratief ondersteuner		1	1	2
Samensteller		1	1	2
Schoonmaker		4	3	7
Verpakker		2	1	3
Winkelmedewerker		1	1	2
Eindtotaal	4	55	30	89

We zien dit jaar een vrij gelijkmatige verdeling van aanvragen, met enkele richtingen die 6, 7, 8 tot 12 keer aangevraagd worden.

We zien ook verschillende aanvragen van scholen die gebruikmaken van de nieuwe regelgeving waardoor ze soepeler kunnen programmeren in de kwalificatiefase, los van het aanbod in de opleidingsfase.

3 Aanpak advisering

3.1 Op basis van de criteria uit de regelgeving

Bij de beoordeling van de aanvragen baseert de Vlor zich op de criteria uit de regelgeving.¹ ²Naast de dossiervereisten die door AGODI gecontroleerd worden, zijn dat de volgende criteria, waarmee ook de Vlaamse Regering rekening houdt bij haar beslissing over de programmatie:

- 1° de eventuele beperkingen of voorwaarden die vanuit macrodoelmatigheid aan het aanbod van het structuuronderdeel zijn gekoppeld;
- 2° de kwantitatieve en kwalitatieve behoeften voor het aanbod van secundair onderwijs in de onderwijszone in kwestie met het oog op vervolgonderwijs of toetreding tot de arbeidsmarkt;
- 3° de keuzevrijheid van ouders en leerlingen;
- 4° de studiecontinuïteit van leerlingen binnen de scholengemeenschap;
- 5° de getroffen voorbereidingen op het vlak van materiële infrastructuur en leermiddelen die voldoende en gepast zijn met het oog op de te verwerven competenties van het geprogrammeerde structuuronderdeel;
- 6° de aantoonbare samenwerkingsmogelijkheden met lokale arbeidsmarktactoren en de bedrijfswereld;
- 7° de afspraken die met andere lokale onderwijsinrichters, binnen en buiten de scholengemeenschap in kwestie, zijn gemaakt over een rationeel en transparant studietoelaatbaar aanbod.

Criterium 3° (keuzevrijheid voor ouders en leerlingen), vult de Vlor in als keuzevrijheid tussen het officieel en het vrij onderwijs.

3.2 Bijkomende criteria

De Vlor hanteert naast de criteria uit de regelgeving nog een aantal bijkomende criteria die bepalen of een aanvraag al dan niet gunstig geadviseerd wordt. Op basis van die criteria kunnen we de aanvragen clusteren en gebundeld adviseren. Gelijkaardige aanvragen worden gelijklopend geadviseerd en gunstige/ongunstige adviezen worden enkel bijkomend gemotiveerd als extra duiding bij het aanvraagdossier nodig is (zie deel 4).

¹ [Besluit van de Vlaamse Regering houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs, 17 december 2010](#)

² [Omzendbrief Toepassing van de regels inzake de rationalisatie en de programmatie van het buitengewoon secundair onderwijs](#)

3.2.1 De aanvraag bouwt verder op bestaand of aangevraagd aanbod (cluster 1 en 2)

De meeste aanvragen zijn voor structuuronderdelen die voortbouwen op bestaand of simultaan aangevraagd aanbod van een eerdere fase.

Onder 'voortbouwen op bestaand aanbod' (cluster 1) verstaan we dat scholen een aanvraag doen voor de kwalificatiefase als ze al het inhoudelijk verwante aanbod in de opleidingsfase hebben. Of dat ze een aanvraag doen voor de integratiefase als ze het identieke aanbod al hebben in de kwalificatiefase.

Onder 'voortbouwen op simultaan aangevraagd aanbod' (cluster 2) verstaan we dat een aanvraag aansluit op een ander aangevraagd structuuronderdeel in deze ronde. Die mogelijkheid voor simultane aanvragen van inhoudelijk verwant of identiek aanbod van verschillende fases is voorzien. Heel wat scholen vragen dan ook simultaan inhoudelijk verwante of identieke structuuronderdelen van zowel de kwalificatie als de integratiefase aan. De Vlor bekijkt en adviseert die aanvragen als een geheel. Bij goedkeuring zullen de opleidingen van de integratiefase wel pas op 1 september 2025 kunnen opstarten.

Vanaf 1 september 2023 zal het niet meer nodig zijn om een programmatie-aanvraag in te dienen om identieke opleidingen van de kwalificatiefase ook te mogen inrichten in de integratiefase. Dat vermindert de planlast voor scholen.

3.2.2 De aanvraag draagt bij aan inhoudelijke verbreding en differentiatie van het studietoelaat aanbod binnen een bestaand domein of met een nieuw domein (cluster 3 en 4)

De modernisering van het secundair onderwijs biedt scholen kansen om zich toekomstgericht te (her)profilen. We zien dat scholen voor buitengewoon onderwijs, net als scholen voor gewoon onderwijs, die oefening maken. Ze willen hun studietoelaat aanbod verbreden met nieuwe opleidingen uit de matrix en zo meer keuzemogelijkheden bieden aan hun leerlingen. We zien dat in twee soorten aanvragen:

- aanvragen om het aanbod binnen een bepaald domein en zelfde finaliteit (kwalificatie- of integratiefase) verder te differentiëren (cluster 3). Bij het adviseren van die aanvragen houdt de Vlor ook rekening met de omzettingen van het oude naar het gemoderniseerde studietoelaat aanbod (concordanties) die scholen gepland hebben;
- aanvragen voor studierichtingen van een domein dat de school nog niet aanbiedt in opleidingsvorm 3 (cluster 4). Doordat de regelgeving gewijzigd werd, is het evidentier geworden voor scholen om buiten de bestaande domeinen te programmeren. Voor die aanvragen gaat de Vlor na hoe de scholen het nieuwe domein situeren in hun toekomstig profiel en welke voorbereidingen ze getroffen hebben qua infrastructuur en expertise.

De Vlor stelt wel vast dat scholen in hun toekomstgerichte programmatie-oefening gehinderd worden door het feit dat de opleidingsprofielen nog niet volledig ingevuld zijn. Ze kennen dus de inhoud van de opleidingen nog niet helemaal. Het is voor de scholen dan ook niet eenvoudig om hun onderwijsaanbod volledig uit te tekenen. We merken dat aan het feit dat ze soms meerdere gelijkaardige opleidingen tegelijkertijd aanvragen, wellicht in de veronderstelling dat ze groepen leerlingen zullen kunnen samen zetten, terwijl dat in de realiteit niet zal kunnen.

De Vlor stelt zich dus soms vragen bij de leefbaarheid en haalbaarheid van de veelheid van aanvragen van een school. In het algemeen adviseert de Vlor dat die scholen zullen moeten doseren, afhankelijk van de keuzes die hun leerlingen zullen maken en wat ze georganiseerd

krijgen. Ze moeten ook niet meteen alles programmeren, want er geldt een genadejaar. De scholen zelf zijn het best geplaatst om die keuzes te maken vanuit hun eigen specifieke context.

Naast die vier clusters onderscheidt de Vlor nog de 'heraanvragen'.

3.2.3 Motivering heraanvraag

Als een aanvraag al eens eerder goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering, maar niet ingericht werd, omdat in het daaropvolgende schooljaar geen leerlingen werden ingeschreven, adviseert de Vlor gunstig. Het gaat dan niet om aanvragen van vorig jaar, want die vallen onder het zogenaamde 'genadejaar'.

Als een aanvraag in een vorige ronde niet goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering, onderzoekt de Vlor in welke mate de heraanvraag tegemoetkomt aan de motivering van die beslissing.

Er werden voor schooljaar 2022-2023 geen heraanvragen ingediend voor niet-duale opleidingen in opleidingsvorm 3.

De Vlor hanteert bij de beoordeling van de aanvragen het geheel van de criteria uit de regelgeving en de extra criteria. Alle aanvragen die de Vlor volgens een of meer van bovenstaande criteria zonder meer gunstig adviseert, worden niet verder gemotiveerd. De adviezen die extra duiding vragen, komen in deel 4 aan bod.

Deel 4 wordt niet gepubliceerd op de website van de Vlor.

Marleen Colpin
secretaris Raad Secundair Onderwijs

Saskia Lieveyns
voorzitter Raad Secundair Onderwijs

Bronnen

[Besluit van de Vlaamse Regering houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs.](#) 17 december 2017.

[Omzendbrief Toepassing van de regels inzake de rationalisatie en de programmatie van het buitengewoon secundair onderwijs.](#) 4 mei 2006